

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

თავაქარაშვილი (თავაქალაშვილი) მამუკა

თავაქარაშვილი (თ ა ვ ა ქ ა ლ ა შ ვ ი ლ ი) მამუკა, XVII ს. პოეტი, კალიგრაფი, მხატვარი-მინიატიურისტი. მდივნად იყო იმერეთის მეფის კარზე. 1634 ტყვედ მოხვდა სამეგრელოში, სადაც ლევან II დადიანის კარზე ეწეოდა ლიტ. და კალიგრაფიულ საქმიანობას. 1647 გადაწერა „შაჰნამეს“ გაგრძელების ე. წ. „უთრუთიანსაამიანის“ ქართ. პროზაული ვერსია; გალექსა „ზააქიანი“, რისთვისაც გამოიყენა „შაჰნამეს“ ქართ. პროზაული თარგმანი. განსაკუთრებით აღსანიშნავია 1646 გადაწერილი „ვეფხისტყაოსანი“, რ-იც 39 მინიატურითაა შემკული. მინიატურებს ეტყობა ქართ. ხალხ. ხელოვნების გავლენა. ვეფხისტყაოსნის ილუსტრაციების გარდა, აქ მოთავსებულია რუსთაველისა და თვით მხატვრის პორტრეტები. თ. საკმაოდ დახელოვნებული მხატვარია, მისი კალიგრაფია გამოირჩევა ხაზგასმული დეკორაციულობით.

თხზ. შაჰ-ნამეს ანუ მეფეთა წიგნის ქართული ვერსიები, იუსტ. აბულაძის გამოც., ტფ., 1916; იგივე, [ტ.] 3, დ. კობიძის გამოც., თბ., 1974.

ლიტ.: ამირანაშვილი შ., ქართული ხელოვნების ისტორია, თბ., 1971; ბარამიძე ა., ნარკვევები ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, [ტ.] 2, თბ., 1940; ბერიძე ვ., ძველი ქართველი ოსტატები, თბ., 1967; კეკელიძე კ., ქართული ლიტერატურის ისტორია, [ტ.] 2, თბ., 1958; კობიძე დ., შაჰნამეს ქართული ვერსიების სპარსული წყაროები, თბ., 1959; ყუბანეიშვილი ს., ლიტერატურული და ხალხური ზააქიანი, «საქართველ. მეცნ. აკადემიის მოამბე», 1953, ტ. 14, №6; შერვაშიძე ლ., „ვეფხისტყაოსნის“ 1646 წლის ხელნაწერის მინიატურების ავტორობის შესახებ, იქვე, 1955, ტ. 16, №6.

